

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2025-03-07

Diarienummer 2025-2971

Handläggare

Kersti Karltorp

Telefon: 031- 368 39 92

E-post: kersti.karltorp@miljo.goteborg.se

Rapport 2025:09 Klimatomställningsanalys – Så kan Göteborgs klimatmål uppnås

Förslag till beslut

1. Miljö- och klimatnämnden godkänner Rapport 2025:09 Klimatomställningsanalys – Så kan Göteborgs klimatmål uppnås samt Rapport 2025:10 Klimatomställningsanalys – Underlagsrapporten.
2. Miljö- och klimatnämnden skickar Rapport 2025:09 Klimatomställningsanalys – Så kan Göteborgs klimatmål uppnås samt Rapport 2025:10 Klimatomställningsanalys – Underlagsrapporten för kännedom till kommunfullmäktige.
3. Miljö- och klimatnämnden skickar Rapport 2025:09 Klimatomställningsanalys – Så kan Göteborgs klimatmål uppnås samt Rapport 2025:10 Klimatomställningsanalys – Underlagsrapporten för kännedom till de nämnder och styrelser som har en central roll i arbetet med Göteborgs klimatomställning inom deras ansvarsområden för övergripande stadsutveckling: Stadsbyggnadsnämnden, stadsmiljönämnden, exploateringsnämnden, stadsfastighetsnämnden, Förvaltnings AB Framtiden och Higab AB.
4. Miljö- och klimatnämnden skickar Rapport 2025:09 Klimatomställningsanalys – Så kan Göteborgs klimatmål uppnås samt Rapport 2025:10 Klimatomställningsanalys – Underlagsrapporten för kännedom till de nämnder och styrelser som har en central roll i arbetet med Göteborgs klimatomställning inom deras ansvarsområden för bedömningar vid inriktningsbeslut: Stadsbyggnadsnämnden, stadsmiljönämnden, exploateringsnämnden, stadsfastighetsnämnden, kretslopp och vattennämnden, stadsledningskontoret, Förvaltnings AB Framtiden, Renova AB, Göteborgs Stadshus AB, Göteborg Energi AB, Göteborgs Hamn och Higab AB.
5. Miljö- och klimatnämnden skickar Rapport 2025:09 Klimatomställningsanalys – Så kan Göteborgs klimatmål uppnås samt Rapport 2025:10 Klimatomställningsanalys – Underlagsrapporten för kännedom till den nämnd som har en central roll i arbetet med Göteborgs klimatomställning inom deras ansvarsområden för samordning av stadens inköp- och upphandlingsprocess: Nämnden för inköps- och upphandling.
6. Miljö- och klimatnämnden skickar Rapport 2025:09 Klimatomställningsanalys – Så kan Göteborgs klimatmål uppnås samt Rapport 2025:10 Klimatomställningsanalys – Underlagsrapporten för kännedom till den styrelse som har en central roll i arbetet med Göteborgs klimatomställning inom deras ansvarsområden för näringslivsutveckling: Business Region Göteborg AB.

7. Miljö- och klimatanmänden skickar Rapport 2025:09 Klimatomställningsanalys – Så kan Göteborgs klimatomställningsmål uppnås samt Rapport 2025:10 Klimatomställningsanalys – Underlagsrapporten för kännedom till de nämnder och styrelser som har en central roll i arbetet med Göteborgs klimatomställning inom deras ansvarsområden som samordningsansvariga för strategier i miljö- och klimatprogrammet: Stadsbyggnadsnämnden, stadsmiljönämnden, nämnden för demokrati och medborgarservice, Förvaltnings AB Framtiden och Göteborgs Stads Leasing AB.

Sammanfattning

Rapporten 2025:09 Klimatomställningsanalys – Så kan Göteborgs klimatomställningsmål uppnås (bilaga 1) är ett kunskapsunderlag som syftar till att ge en ökad förståelse för vad som krävs för en klimatomställning i Göteborg, vilken rådighet olika aktörer har samt hur omställningen påverkas av förändring lokalt och i omvärlden. Analysen utgår från Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram 2021-2030 och dess mål att minska stadens klimatavtryck till nära noll, till 2030. Klimatomställningsanalysen är en ny typ av analys för Göteborgs klimatomställningsmål, och ett pågående utvecklingsarbete. En fördjupad beskrivning av metod samt analys av olika utsläppsområden samt möjliga förflyttningar för att minska klimatpåverkan för respektive utsläppsområde beskrivs i en underlagsrapport (bilaga 2).

Analysen täcker in utsläppsområden med störst utsläpp, både utifrån ett territoriellt och ett konsumtionsbaserat perspektiv på utsläpp¹ samt de viktigaste förflyttningarna som kan göras för att minska utsläpp inom respektive område. Klimatomställningsanalysen utforskar fyra scenarier, som är möjliga men i varierande grad troliga. I ett av dessa scenarier, *global omställning*, nås målen.

Analysen och scenariet *global omställning* visar att klimatomställningen behöver ske med hög takt både i Göteborgssamhället och i omvärlden för att Göteborg ska nå sina klimatomställningsmål.

De viktigaste användningsområdena som miljöförvaltningen ser för klimatomställningsanalysen (bilaga 1), underlagsrapporten (bilaga 2) samt den kunskap som dessa presenterar beskrivs nedan.

- Rapporten (bilaga 1) och underlagsrapporten (bilaga 2) är ett kunskapsunderlag för politiker och tjänstepersoner i staden som kan bidra till ökad förståelse och dialog om klimatomställningsmålet samt hur staden kan påverka att målen nås, både direkt och indirekt.
- Kunskapen utgör en grund för att ta fram och prioritera ytterligare åtgärder och uppdrag inom de olika utsläppsområdena och för flera utsläppsområden.
- Kunskapen kan användas för vidare analys av hur bedömningar vid inriktningsbeslut, investeringsbeslut och beslut angående övergripande stadsutveckling ska göras för att vara i linje med den klimatomställning som krävs för att nå klimatomställningsmålet.
- Kunskapen kan användas för att vidareutveckla den viktiga roll Göteborgs Stad har inom näringslivsutveckling och som innovationspartner.

¹ Göteborgs Stads klimatomställningsmål har två perspektiv på utsläpp. Det territoriella perspektivet inkluderar utsläpp som sker inom kommunens geografiska område. De konsumtionsbaserade perspektivet inkluderar utsläpp från konsumtion som sker i Göteborg, oavsett var i världen utsläppen sker. Utsläpp från vissa områden exempelvis transporter förekommer i båda perspektiven.

- Kunskapen kan användas för att vidareutveckla den viktiga roll Göteborgs Stad har som kund för nya produkter, kravställare vid upphandling samt medskapare av nya affärsmodeller och systemlösningar.
- Klimatomställningsanalysen visar att målen inte nås av staden på egen hand, och att staden behöver jobba mer aktivt för att stödja och driva på aktörer lokalt, nationellt och internationellt. Analysen presenterar kunskap som kan användas för att fortsätta stadens påverkansarbete mot nationell och internationell politik för att skapa förutsättningar att nå målen. Exempelvis för kraftfulla styrmedel som minskar efterfrågan på fossila bränslen och främjar hållbara alternativ.

Som ett nästa steg kommer miljöförvaltningen att använda kunskapen från Klimatomställningsanalysen som underlag för kommande uppföljning av miljö- och klimatprogrammet.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Klimatomställningen kommer ha positiv så väl som negativ påverkan på den ekonomiska dimensionen. De positiva effekterna är kopplade till nya affärs- och jobbmöjligheter. De negativa effekterna är kopplade till att vissa delar av klimatomställningen kräver investeringar och medför ökade driftskostnader. Dessutom kommer klimatomställningen, oavsett vad som sker i Göteborg, medföra en förändring i risker för olika investeringar och även befintlig verksamhet till följd av klimatrelaterade och strukturella förändringar i många delar av samhället. Exempelvis påverkar teknikutvecklingen och politiken globalt riskbedömningen för investeringar i ny teknik i Göteborg. Samtidigt påverkar dessa områden även riskerna för att inte agera och investera, inklusive värdet på befintliga produktionsanläggningar och fastigheter.

Det kunskapsunderlag som presenteras i detta ärende är av stor vikt för att skapa förståelse och förutsättningar för Göteborgs Stad att bidra till de positiva ekonomiska effekterna av klimatomställningen och genom att agera förutseende minska de negativa ekonomiska effekterna samt förstå exponering mot klimatrelaterade risker.

Bedömning ur ekologisk dimension

Arbetets grundsyfte är att accelerera stadens omställning för att nå klimatmålen, inom ramen för förvaltningens ansvar att driva och samordna den ekologiska dimensionen. Arbetet bedöms som centralt för att Göteborgs Stad ska kunna nå beslutade klimatmål i miljö- och klimatprogrammet. Se vidare under Förvaltningens bedömning.

Bedömning ur social dimension

Arbetet med att driva och samordna klimatomställningsarbetet utgår från ett helhets- och rättviseperspektiv, vilket innebär att även sociala dimensioner och ett medborgarperspektiv används.

Bilagor

1. Rapport 2025:09 Klimatomställningsanalys – Så kan Göteborgs klimatmål uppnås
2. Rapport 2025:10 Klimatomställningsanalys – Underlagsrapporten

Ärendet

Klimatomställningsanalysen syftar till att ge en ökad förståelse för vad som krävs för en klimatomställning i Göteborg, vilken rådighet olika aktörer har samt hur omställningen påverkas av förändring lokalt och i omvärlden. Analysen utgår från Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram för 2021–2030 och dess mål att minska stadens klimatavtryck till nära noll, till 2030.

Beskrivning av ärendet

Rapporten 2025:09 Klimatomställningsanalys – Så kan Göteborgs klimatmål uppnås (bilaga 1) är ett kunskapsunderlag som syftar till att ge en ökad förståelse för vad som krävs för en klimatomställning i Göteborg, vilken rådighet olika aktörer har samt hur omställningen påverkas av förändring lokalt och i omvärlden. En fördjupad beskrivning av metod samt analys av olika utsläppsområden samt möjliga förflyttningar för att minska klimatpåverkan för respektive utsläppsområde beskrivs i en underlagsrapport (bilaga 2). Analysen täcker in utsläppsområden med störst utsläpp, både utifrån ett territoriellt och ett konsumtionsbaserat perspektiv² samt de viktigaste förflyttningarna som kan göras för att minska utsläpp inom respektive område.

Klimatomställningsanalysen är en ny typ av analys för Göteborgs klimatmål, och ett pågående utvecklingsarbete. Genomförande och metod har utvecklats iterativt under arbetets gång. Arbetet bygger på både kvalitativa och kvantitativa data, och har omfattat övergripande trend- och omvärldsanalys, utveckling av beräkningsmodell i samverkan med IVL Svenska Miljöinstitutet, samt beskrivning av nuläge, scenarier och framtidsbilder. Ämnesföreträdare inom akademi och institut, liksom sakkunniga inom förvaltningar, bolag, näringsliv och civilsamhälle har bidragit med inspel genom dialogmöten och workshops.

Beräkningarna bygger på en stor mängd antaganden och resultaten ska inte ses som exakta värden, utan som en översiktlig bild som grund för vidare dialog och åtgärder. Trend- och omvärldsanalysen pekar på en mängd omvärldsfaktorer som påverkar Göteborgs Stads möjligheter att nå klimatmålen, inom såväl teknisk och ekonomisk som politisk, ekologisk och social utveckling. Stora osäkerheter finns i hur snabbt utvecklingen kan komma att ske, lokalt, nationellt och globalt.

I klimatomställningsanalys utforskas fyra scenarier, som är möjliga men i varierande grad troliga:

- I *nuvarande utveckling* antas fortsatt svag förändringstakt för de faktorer som påverkar klimatomställningen såväl lokalt som i omvärlden. Målen är långt ifrån att nås.
- I *stark omvärld* antas en svag förändringstakt i klimatomställningen lokalt men en stark förändringstakt i omvärlden. Målen nås inte, men utsläppen minskar betydligt mer än med *nuvarande utveckling*.

² Göteborgs Stads klimatmål har två perspektiv på utsläpp. Det territoriella perspektivet inkluderar utsläpp som sker inom kommunens geografiska område. De konsumtionsbaserade perspektivet inkluderar utsläpp från konsumtion som sker i Göteborg, oavsett var i världen utsläppen sker. Utsläpp från vissa områden exempelvis transporter förekommer i båda perspektiven.

- I *lokal kraftsamling* antas en hög förändringstakt i klimatomställningen lokalt men låg förändringstakt i omvärlden. Målen nås inte, samtidigt som utsläppen minskar betydligt mer än med *nuvarande utveckling*.
- I *glokal omställning* antas en hög förändringstakt globalt och lokalt. Målen nås.

Klimatomställningsanalysen visar att klimatomställningen behöver ske med hög takt både i Göteborgssamhället och i omvärlden för att Göteborg ska nå sina klimatmål. Detta betyder att:

- Göteborgs Stad når inte målen på egen hand. Det behövs en mobilisering hos näringsliv, civilsamhälle och medborgare lokalt, samtidigt som industri, offentlig sektor och näringsliv generellt gör stora klimatförbättringar.
- Klimatomställningen i Göteborg påverkas i stor utsträckning av nationell och internationell lagstiftning, incitament, initiativ och agendor. Lokala aktörer har därför en viktig roll i att fortsätta utveckla påverkansarbetet mot nationell och internationell politik för att skapa förutsättningar att nå målen.
- Göteborgs Stad behöver verka i hela spannet från att driva på för förändrade styrmedel och incitament till att främja utveckling av produkter, marknader och infrastrukturer för ökad omställning, och samtidigt engagera och möjliggöra för invånarna att kraftigt minska sina utsläpp.

Förvaltningens bedömning

De viktigaste användningsområdena som miljöförvaltningen ser för klimatomställningsanalysen (bilaga 1), underlagsrapporten (bilaga 2) samt den kunskap som dessa presenterar beskrivs nedan.

- Rapporten (bilaga 1) och underlagsrapporten (bilaga 2) är ett kunskapsunderlag för politiker och tjänstepersoner i staden som kan bidra till ökad förståelse och dialog om klimatmålet samt hur staden kan påverka att målen nås, både direkt och indirekt.
- Kunskapen utgör en grund för att ta fram och prioritera ytterligare åtgärder och uppdrag inom de olika utsläppsområdena och övergripande för flera utsläppsområden. Exempelvis så räcker det inte att en mindre andel i befolkningen konsumerar ”bättre”. Det behövs incitament och strukturer i samhället som gör det naturligt och självklart för alla hushåll att äta klimatmedvetet, begränsa konsumtion av nyproducerade varor, och ha en hållbar nivå på resande med bil och flyg.
- Kunskapen som presenteras i klimatomställningsanalysen kan användas för vidare analys av hur bedömningar vid inriktningsbeslut, investeringsbeslut och beslut angående övergripande stadsutveckling ska göras för att vara i linje med den klimatomställning som krävs för att nå klimatmålet. Stadsplanering är ett viktigt verktyg för att minska utsläpp. Genom planmonopolet behöver Göteborgs Stad styra så att redan byggd miljö används effektivare, med minskad nyproduktion och högre prioritet till funktioner och verksamheter som stödjer en hållbar livsstil. Konkurrenskraften för gång, cykel, kollektivtrafik och elfordon behöver öka, och mer plats ges till upplevelser, delande och återbruk. Samtidigt behöver Göteborgs Stad styra så att mark inte upplåts till aktiviteter som syftar till ökad konsumtion.

- Kunskapen kan användas för att vidareutveckla den viktiga roll Göteborgs Stad har inom näringslivsutveckling och som innovationspartner. Ett exempel på område där detta behövs är att klimatnyttan av investeringar i koldioxidavskiljning vid avfallsförbränning riskerar att "ätas upp" av ökad plastkonsumtion i samhället. Därför krävs omfattande åtgärder för att minska mängden plast i avfallet, framför allt ökad sortering av plast, ökad användning av bioplast och minskad plastanvändning i samhället. Näringslivet har en viktig roll för att ställa krav om återvunnen plast i sina produkter för att skapa incitament för cirkulära flöden.
- Kunskapen kan användas för att vidareutveckla den viktiga roll Göteborgs Stad har som kund för nya produkter, kravställare vid upphandling samt medskapare av nya affärsmodeller och systemlösningar.
- Klimatomställningsanalysen visar att målen inte nås av staden på egen hand, och att staden behöver jobba mer aktivt för att stödja och driva på aktörer lokalt nationellt och internationellt. Klimatomställningsanalysen presenterar kunskap som kan användas för att fortsätta stadens påverkansarbete mot nationell och internationell politik för att skapa förutsättningar att nå målen. Exempelvis för kraftfulla styrmedel som minskar efterfrågan på fossila bränslen och främjar hållbara alternativ.

Som ett nästa steg kommer miljöförvaltningen att använda kunskapen från Klimatomställningsanalysen som underlag för kommande uppföljning av miljö- och klimatprogrammet.

Maria Jacobsson

Direktör

Marcus Jahnke

Avdelningschef